

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Osztályozás
	Szerző		Tárgy
	Cím <i>Cselédkérdés.</i>		331.78
	Forrás: <i>Pesti napló</i>		Hely
	Bp.	1910	X/2
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	"1910"
			Személy
			Helyszám

FŐVÁROS.

A cselédkérdés.

Rossz viccek odíozussá tették a cselédkérdést s ma már még azok se igen mernek róla beszélni, akiknek az életét megmérgezi. Az asszonyok kezdenek szép csendesen, mint a madár, belepustulni ebbe a problémába, amelyiknek megoldása a legfontosabb társadalmi és szociológiai feladatok közé tartozik.

Mihelyt rákerül a sor, régi sablón, hogy az az elmés megjegyzés hangzik el: a rossz cselédeknek az asszonyok az okai és nekik kell önmagukon kezdeni a reformot. Legyenek liberálisak, humánusak, értsenek maguk is a háztartás dolgaihoz, hogy a cseléd ne csak parancsoló zsarnokot, de okos és tapasztalt vezetőt lásson bennük, mindjárt másképp fest a dolog. Bizonyára sok igaz van ebben is. De a kérdésnek ezuttal nem ez a része aktuális, mert ma már, sajnos, a legkiválóbb asszonyok sem kapnak jó cselédet. És pillanatra nézzük magukat a cselédek, annál is inkább, mert most készült el a főváros első ügyosztályának a hatósági cselédközvetítő felállításáról készített tervezete.

Abból, hogy a főváros itt akarja megfogni a kérdést, kitetszik, hogy a betegség főforrását ismeri. De hogy tud-e gyógyítani? Az a terv, hogy a magáncselédközvetítőintézetek mellett, melyeknek szerzett jogait nem lehet konfiskálni, állítsák fel a hatósági cselédközvetítőt. Mihelyt ezt így elhatározzák, a javulás reményeiről is le kell mondani. Próbálja meg valaki, járja be a fő-

város cselédszerző boltjait. Szurtos, ronda bacillus-fészkek ezek, amelyek ajtajában ott áll egy vén asszony vagy valami züllött legény, a cupringer. A bolt tele van lehetetlen alakokkal. Kalapos, kifestett dámák, öreg, beteg asszonyok, kacér, fehér kötényes és aranygyűrűs hölgyecskék, azután ami szemét a főváros kloakáiból kiömlik, helyezkedik el a falak mellett elfutó padokon. Ha a nagysága megjelenik, mielőtt megmukkanhat, már a gunyos megjegyzések sortüze éri.

— Persze, kellene megint valami barom, aki hajnaltól éjszakáig dolgozik...

— Nem ad enni a cselédeknek, de szeretőt tart!

— Még mindig szerelmes természetű a nagyságos ur?

Az asszony halálsápadtan ott maradt a helyén. Hová menekülhetne, mikor mégis kell a cseléd? A cupringer-legény elkezdte a vallatást:

— Hová kell a leány? Hány szoba van? Kell-e kefélni? Mi van a vacsorával? Mi a fizetés?

Ez pedig mind a borraivalóra megy ki, ahogy ezt Budapesten mondják. Ha azután a legénynek sikerült előre kirevolverezni a koronákat, jön az ígéret:

— Délután elviszem a leányt. Meg lesz elégedve a nagysága.

Emberemlékezet óta pedig cselédet nem vittek lakásra, ha más ok erre nem volt, hát csak azért is, mert — nem ment. A cselédszerző-intézetek valóságos ka-

szinók, ahol a piszok között olyan kellemes a társadalmi élet! Minek onnan kimenni a munkába, amely a legideálisabb helyen is feltétlenül kényelmetlen mulatság? Ha pedig mégis akad cseléd, aki elszegődik, arra való a cupringer, hogy hamarosan elcsalja a helyéből. Ha a hatósági cselédszerzőt állítjuk oda konkurrenciának az eddigi üzletek mellé, akkor legfeljebb az innen elszegődött cselédet is elcsalogatják a cupringerek. S tessék elképzelni: a cselédközvetítést bürokrata-alapon!

Itt csak egy segítség lehet: drákói szigorúság a visszaéléseken fogott cselédekkel szemben is, ami a rendőrkapitányság feladata s kérlelhetetlen ellenőrzése a magáncselédközvetítő-intézeteknek. Ki kell mondani, hogy a cselédközvetítő-intézet ugyanazt a cselédet egy éven belül legfeljebb kétszer helyezheti el s csak akkor reflektálhat a közvetítési díjra, ha a cseléd már legalább egy hónapig szolgálatban áll. Most készült el Bécsben dr. Baechlé képviselő által tervezett szabályrendelet. Ennek is van egy pontja, amelyet át kellene venni. Eszerint, ha a cseléd jogtalanul elhagyja a helyét, karhatalommal is visszaviendő s az okozott kár visszatérítésére kötelezhető, aki pedig a cselédet szerződése fölbontására akarja rávenni, kihágást követ el s büntetés alá esik. De meg kell változtatni azt az álliberalizmusból fakadt intézkedést is, hogy a cselédkönyvbe csak jót szabad írni a gazdának. Ha kifogása volt a cseléd ellen, ennek a bizonyítványban is adjon kifejezést s ha a cseléd ezt az ítéletet igazságtalannak tartja, felebbezze meg a rendőrkapitányságok mellé ujonnan fölállítandó cselédbíróságoknál.

Ha a cselédközvetítő-intézetek garázdálkodását ezekkel a rendszabályokkal megnehezítik, lehet tere a hatósági cselédközvetítőnek. Addig azonban csak a félszeg adminisztratív próbálkozások számát szaporíthatja.